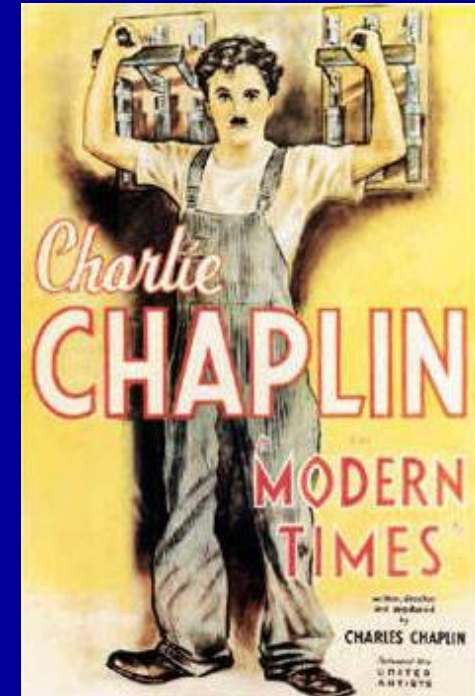

Werkconferentie: De arbeidsrisico's in de arbocatalogus

Workshop 'werkdruk/werkstress'

Michiel Kompier, Radboud Universiteit Nijmegen

Den Haag – 25 september 2008

Stand van toepassing

- Van 'Taboe' tot regulier arbeidsrisico
- Wettelijke regelingen: Vernieuwde Arbowet (o.a. art.3a, lid2)
- Europese regelingen
- Gerechtelijke uitspraken aansprakelijkheid werkgever bij burnout
- Arboconvenanten: ca. 33x aandacht voor werkstress, geen evaluatie
- Arbocatalogi en werkdruk, i.i.g.:
 - *Openbare bibliotheken*
 - Welzijn Maatschappelijke Dienstverlening
 - Jeugdzorg
 - Voortgezet Onderwijs
 - *Bloemendetailhandel*

Stand der wetenschap (1)

- Prominent onderzoeksthema
- Goed overzicht van gezondheidsschade PSA:
Blatter e.a. (2005)
- Steeds meer aandacht voor preventie & interventie
- Aantal goede overzichtsartikelen en hoofdstukken
- 'De psychologie van arbeid en gezondheid'
(Schaufeli & Bakker, 2007)

Stand der wetenschap (2)

Welke kenmerken van werk maken werk stressvol?

1. Taakkenmerken Model
2. Michigan-Organisatie-Stress Model
3. 'Job Demands-Job Control Model'
4. Sociotechniek
5. Actie-Theorie
6. 'Effort-Reward-Imbalance Model'
7. Vitamine Model

Kompier (2003). Job design and well-being. Handbook of Work & Health Psychology.

Stand der wetenschap (2)

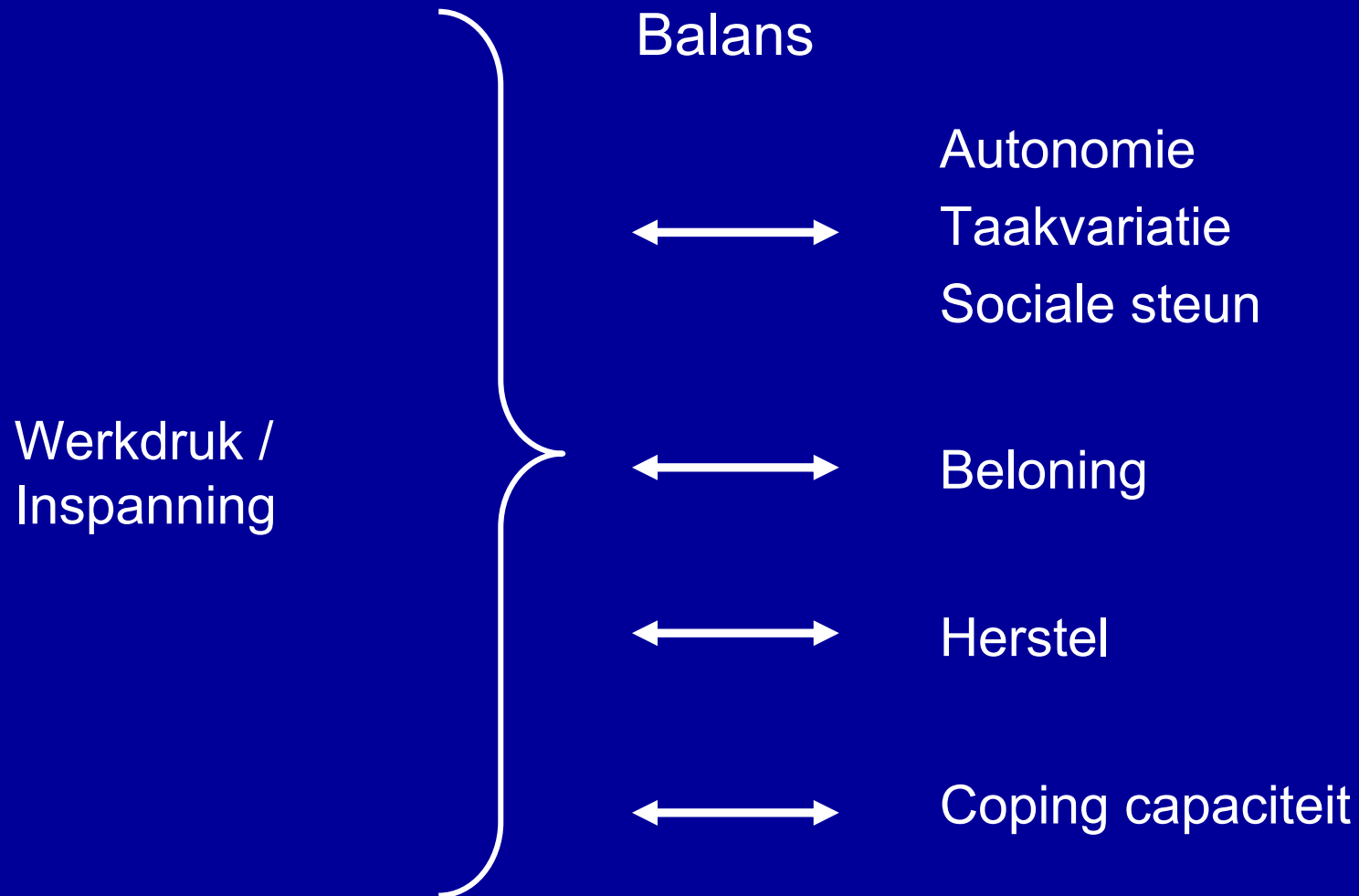
7 theorieën, belangrijkste werkkenmerken

- Werkdruk (6)
- Taakvariatie (6)
- Autonomie (6)
- Sociale steun (4)
- Feedback (3)
- Taak Identiteit (3)
- Werkzekerheid (3)
- Beloning (2)

Kompier (2003). Job design and well-being. Handbook of Work & Health Psychology.

Stand der wetenschap (3)

Ontwerpprincipes voor psychosociale werkomgeving

Stand der wetenschap (3)

Ontwerpprincipes voor psychosociale werkomgeving

- Werkdruk
- Taakvariatie
- Autonomie
- Sociale steun
- Feedback
- Taak Identiteit
- Werkzekerheid
- Beloning
- Werk- en Rusttijden
- Werk-Thuis interface

e.g. Hackman & Oldham (1980); Sauter et al. (1992); Frese & Zapf (1994); Quick et al. (1997); Clegg (2000); Cox et al. (2000); Semmer (2003); Kompier (2005).

Stand der wetenschap (4)

Succesfactoren bij werkdruk-interventies:

1. Stapsgewijze en systematische aanpak
2. Diagnose
3. Daarbij passende maatregelen: gericht op werk en op werknemer
4. Participatief
5. Steun van (top)management

Arbocatalogus: 2 Voorbeelden

Openbare bibliotheken & Bloemendetailhandel

Bibliotheken:

- 1x per 4 jaar medewerkers-tevredenheidsonderzoek
- Met vragen over werkdruk
- 'Benchmarking'
- Als in instelling werkdruk ervaren → beleid/afspraken
- Werkoverleg

- Relatief weinig aandacht voor werkdruk
- En veel (plus goed) voor fysieke belasting

Arbocatalogus: 2 Voorbeelden

Openbare bibliotheken & Bloemendetailhandel

Bloemendetailhandel:

- Gebaseerd op 'nul-onderzoek' ('Arboconvenantenreeks')
 - Werkdruk: pieken/dalen en hoog tempo
 - Pauzemogelijkheden
 - Overwerk, lange werkdagen
- Maatregelen
 - Organisatie van het werk: 'handig organiseren'
 - Inrichting arbeidsplaats: 'handig inrichten'
 - Hulpmiddelen en PBM: 'handige hulpmiddelen'
 - Voorlichting: 'bijdehand werken'
 - Handelen bij klachten: 'handelend optreden'
- Duidelijk en heel toegankelijk uitgewerkt
- Scoort hoog op succes-factoren
- Uitstekend voorbeeld!